

Република Србија – Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗА ПРОПИСЕ, УПРАВУ И НАЦИОНАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

21000 НОВИ САД
Булевар Михајла Пупина 16

**ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ НАДЗОРУ У 2009. ГОДИНИ НАД
ПРИМЕНОМ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ СЛУЖБЕНА
УПОТРЕБА ЈЕЗИКА И ПИСАМА У АУТОНОМНОЈ
ПОКРАЈИНИ ВОЈВОДИНИ**

Нови Сад, април. 2010. године

Уводни део – одређивање појма службене употребе језика и писама

Службена употреба језика и писама у једној мултинационалној, мултикултуралној и мултиконфесионалној Аутономној Покрајини Војводини представља историјску, општу и трајну вредност, која се различито испољавала у појединим политичким временима.

Дужност је свих покрајинских органа и организација да, у оквиру својих права и дужности, подстичу и помажу очување и развијање вишејезиности и културне баштине националних заједница које традиционално живе у АП Војводини, као и да посебним мерама и активностима помажу међусобно уважавање и упознавање различитих језика, култура и вероисповести у АП Војводини, наводи се у члану 7. Статута АП Војводине ("Сл. лист АПВ, бр.17/2009").

У делу II. Остваривање људских и мањинских права, Статута АП Војводине у члану 20 под насловом Забрана дискриминације, у првом ставу се наводи да: При вршењу послова из надлежности АП Војводине, сви грађани су једнаки у правима и дужностима, без обзира на расу, пол, место рођења, **језик, национану припадност**, вероисповест, политичко или друго уверење, образовање, социјално порекло, имовно стање или које друго лично својство.

Исто тако у овом делу, под насловом Права националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине, уживају посебну заштиту и сва права која су актима Републике Србије гарантована националним мањинама и припадницима националних мањина.

У члану 23, под насловом Заштита стечених права се наводи да: достигнути ниво људских и мањинских права, као и индивидуалних и колективних права не може се смањивати.

АП Војводина може обезбедити додатна или допунска права, односно поставити виши степен заштите права припадника националних заједница које чине бројчану мањину у укупном становништву АП Војводине.

Устав Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр.98/2006), у члану 10 одређује да је на подручју Републике Србије у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо, а да се **службена употреба других језика и писама уређује законом**. У делу, права припадника националних мањина, а посебно члана 75 Устава, утврђено је да путем колективних права припадници националних мањина, непосредно или преко својих представника, учествују у одлучивању или сами **одлучују и о службеној употреби језика и писама**, у складу са законом. Осим тога, чланом 79 Устава је **установљено право**

ПРИЛОГ: ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ЈЕЗИЦИ И ПИСМА У СЛУЖБЕНОЈ УПОТРЕБИ У СТАТУТИМА ГРАДОВА И ОПШТИНА НА ТЕРИТОРИЈИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

припадника националних мањина на очување посебности, што између осталог, подразумева и право на коришћење свог језика и писма, затим право да у срединама где чине значајну популацију, државни органи, организације којима су поверена јавна овлашћења, органи аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, воде поступак и на њиховом језику, затим право на школовање на свом језику у државним установама и установама аутономних покрајина, право да на свом језику користе име и презиме, право да у срединама где чине значајну популацију, традиционални локални називи, имена улица, насеља и топографске ознаке буду исписане и на њиховом језику. Такође, у складу са Уставом, на основу закона, покрајинским прописима могу се установити додатна права припадника националних мањина.

Једини закон који у целости регулише ова питања, је републички Закон о службеној употреби језика и писама, који је неизмењен на снази (сем о висинама износа казни) већ пуних 19 година. Службеном употребом језика и писама, у смислу овог Закона, сматра се употреба језика и писама у раду: државних органа, органа аутономних покрајина, градова и општина, установа, предузећа и других организација кад врше јавна овлашћења.

Службеном употребом језика и писама, на основу Закона, сматра се нарочито употреба језика и писама у:

- усменом и писменом општењу органа и организација, међусобно, као и са странкама, односно грађанима;
- вођењу поступка за остваривање и заштиту, права, дужности и одговорности грађана;
- вођењу прописаних евиденција од стране општинских органа и организација која врше јавна овлашћења на територији општине;
- издавању јавних исправа, као и других исправа које су од интереса за остваривање законом утврђених права грађана;
- остваривању права, дужности и одговорности радника из рада или по основу рада.

Службеном употребом језика и писама сматра се и употреба језика и писама при: исписивању назива места и других географских назива, тргова и улица, назива органа, организација и фирми, објављивању јавних позива, обавештења и упозорења за јавност.

Покрајинском скупштинском одлуком о ближе уређивању појединих питања службене употребе језика и писама националних мањина на територији Аутономне Покрајине Војводине, донетом 2003. године, најконкретније је регулисана материја службене употребе језика и писама у АП Војводини.

Ова Одлука нарочито ближе уређује:

-начин остваривања службене употребе језика и писама националних мањина у раду органа Покрајине, органа и организација јединица локалне самоуправе, организационим јединицама локалне самоуправе, организационим

јединицама органа државне управе, јавних предузећа, установа и служби основаних за целу територију Републике Србије, као и за подручје јединице локалне самоуправе;

-право на употребу личног имена припадника националних мањина, као и издавање јавних исправа и других исправа које су од интереса за остваривање законом утврђених права грађана;

-употреба језика у области привреде и услуга, исписивање назива места, других географских назива, назива тргова и улица, назива органа, организација и фирми, објављивање јавних позива, обавештења и упозорења за јавност, као и исписивање других јавних натписа;

-услове за увођење службене употребе језика и писама националних мањина у јединицама локалне самоуправе;

-обавезу разматрања извештаја о остваривању службене употребе језика и писама националних мањина;

-остваривање надзора над применом и спровођењем одлуке, средства потребна за остваривање права на службену употребу језика и писама, казнене одредбе и др.

Прописи и акти којима је уређена област службене употребе језика и писама, стање и вршење надзора у АП Војводини

У члану 18. **Закона о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине** ("Сл. гласник РС", бр.6/02), утврђено је да аутономна покрајина, преко својих органа, у складу са законом којим се утврђује службена употреба језика и писама, ближе уређује службену употребу језика и писама националних мањина на територији аутономне покрајине и врши надзор над применом прописа којима уређује та питања и врши надзор над применом закона. Надзор над применом закона из ове области, Покрајина врши као поверени посао.

Покрајинском скупштинском одлуком о спровођењу Статута АП Војводине у члану 4. утврђено је да: Покрајински органи управе, покрајинске организације и службе **настављају са радом** под досадашњим називом и врше послове у складу са важећим прописима до њиховог усклађивања са законом и Статутом ("Сл. лист АПВ" бр. 18/09).

Законом о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине ("Сл. гласник РС", бр.99/09), под насловом Службена употреба језика и писама, у члану 76 регулисано је да:

АП Војводина, преко својих органа, ближе уређује службену употребу језика и писама националних мањина на територији АП Војводине, у складу са законом.

АП Војводина преко својих органа, у складу са законом којим се уређује службена употреба језика и писама, **врши инспекцијски надзор**.

Право из става 2. овог члана врши као поверени.

У члану 91 утврђено је да овај Закон ступа на снагу осмог дана од објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије" а примењује се од 01.01.2010. године.

На основу члана 53. **Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи** ("Сл. лист АПВ", бр.4/10) ови послови спадају у делокруг Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском секретаријату за прописе, управу и националне заједнице из јануара 2009. године, Одсек за управни надзор има систематизовано место једног саветника за управни надзор-шефа Одсека, два саветника за управни надзор и једног вишег стручног сарадника за управни надзор. У протеклом периоду послове су обављали три извршиоца – саветник за управни надзор – шеф Одсека и два саветника за управни надзор.

Са вршењем овог надзора на територији АП Војводине почело се средином маја месеца 2002. године.

Материја службене употребе језика и писама регулисана је: Законом о заштити права и слобода националних мањина ("Сл. лист СРЈ", бр.11/02), Законом о службеној употреби језика и писама ("Сл. гласник РС", бр. 45/91), Покрајинском скупштинском одлуком о ближем уређивању појединих питања службене употребе језика и писама националних мањина на територији Аутономне Покрајине Војводине ("Сл. лист АПВ", бр.8,9/03 и 18/09), Законом о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр.129/07), Закоником о кривичном поступку ("Сл. лист СРЈ", бр. 70/01 и 68/02, затим "Сл. гласник РС" бр.58/04,85/05,115/05,46/06,49/07 и 122/08), Законом о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр.125/04 и 46/06), Законом о општем управном поступку ("Сл. лист СРЈ", бр.33/97 и 31/01), Законом о матичним књигама ("Сл. гласник РС", бр.20/09), Законом о личној карти ("Сл. гласник РС", бр. 62/06), као и Уредбом о утврђивању кућних бројева, означавању зграда бројевима и означавању назива насељених места, улица и тргова ("Сл. гласник РС" бр. 110/03). Ову материју делом регулише и Покрајинска скупштинска одлука о вишејезичким обрасцима, извода из матичних књига и о начину уписа у исте ("Сл. Лист АПВ", бр. 1/01 и 18/09), као и Покрајинска скупштинска одлука о испитима из страног језика или језика националне мањине за рад у органима управе ("Сл. лист АПВ", бр.14./2003 и 18/09).

Скупштина АП Војводине је на седници одржаној 14. децембра 2009. године, донела **Одлука о проглашењу Статута АП Војводин** ("Сл. лист АПВ", бр. 17/09) чиме је након 18 година важења старог Статута АПВ донет нови. Овај Статут АП Војводине на нови начин регулише питања АП Војводине статус, територију, носилце права на покрајинску аутономију, националну равноправност, мултикултуралност, симболе АПВ, службене језике и писма и др.

Под насловом Службени језици и писма, у члану 26. утврђује да:

У органима и организацијама АП Војводине у службеној употреби су српски језик и ћирилично писмо, мађарски, словачки,

хрватски, румунски и русински језик и њихова писма, у складу са законом и покрајинском скупштинском одлуком.

Примена латиничког писма српског језика у органима и организацијама АП Војводине уредиће се покрајинском скупштинском одлуком у складу са законом.

У односу на Статут АП Војводине из 1991. године, нови Статут АП Војводине утврђује поред доташње употребе и службену употребу **хрватског језика и писма** у органима и организацијама АП Војводине.

У извештајима и информацијама надлежним покрајинским органима и телима у овом периоду и о овим питањима, начешће се контатује усаглашеност и доследност са постојећим прописима из ове области. Урађене су нове табле са називима Владе АП Војводине на улазним вратима у зграду, у складу са Статутом АП Војводине.

Статутом града и општине утврђује се који су језици и писма у службеној употреби на територији града и општине или насељеном месту у општини.

Од свих градова и општина (45) у Аутономној Покрајини Војводини у 39 је у службеној употреби језик и писмо припадника националне мањине, на целој територији или појединим насељеним местима.

Језици и писма који су у службеној употреби у градовима и општинама на територији АП Војводине су: **српски језик и ћирилично писмо** у свим градовима и општинама, а у 22 јединице локалне самоуправе и **латиничко писмо**. У шест општина утврђена је службена употреба **само српског језика**, од тога у пет општина **само ћириличног писма**.

На територији АП Војводине, **мађарски језик и писмо** је у службеној употреби у 31 јединици локалне самоуправе, **словачки језик** у 13, **румунски** у десет, **русински** у шест, **хрватски** у четири, а **чешки језик и писмо** је у службеној употреби у општини Бала Црква. У Граду Панчеву у насељеном месту Иваново је још и **бугарски језик и писмо**, а у насељеном месту Јабука је још и **македонски језик и писмо**, у службеној употреби.

Укупно **пет језика и писама** је у службеној употреби у Граду Панчеву и то у његовим појединим насељеним местима, **четири језика и писма** је у службеној употреби у шест јединица локалне самоуправе **три језика и писма** у 13, а **два језика и писма** су у службеној употреби у 19 јединица локалне самоуправе у АП Војводини.

Вршење надзора над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама у АП Војводини

I

На основу посебних овлашћења од стране покрајинског секретара и програма обилазака градова и општина у АП Војводини, наставило се са вршењем надзора над применом прописа којима је уређена службена употреба језика и писама. Градови, општине и насељена места у општинама посећени су у оквиру редовног надзора, други пут вршећи контролни надзор или вршећи ванредни надзор.

У градовима и општинама које су посећене, а у којима је утврђена службена употреба језика и писма националне мањине, надзор је вршен у скупштини града или општине, њеним извршним и управним органима и јавним предузећима, проверавањем исписивања назива у складу са законом, исписивање обавештења у пријемним канцеларијама и шалтер салама, могућност комуникације на језику и писму националне мањине, издавање двојезичких или вишејезичких потврда, уверења или извода, исписивање традиционалних назива насељених места, утврђених од стране националног савета националне мањине, исписивање назива улица или тргова.

Надзор је вршен и код организационих јединица која спадају у групу републичких државних органа, организација и институција и групе субјеката коју чине организације, установе или друга правна лица која имају јавну комуникацију са грађанима и врше нека јавна овлашћења.

Све оно што је непосредним увидом утврђено као чињенично стање, констатовано је записником о извршеном надзору над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама, који је уручен присутном или одговорном лицу. У овом периоду **извршено је 124 надзора.**

На основу непосредног увида и записника о извршеном надзору над применом службене употребе језика и писама, по службеној дужности од стране овлашћеног лица за надзор **издато је 50 решења.** Решењем се налаже одговорном лицу или власнику да у одређеном року по пријему решења отклони уочене недостатке и поступи по налогу у складу са законом, одлуком и статутом града или општине. Против донетог решења може се изјавити жалба Влади АП Војводине, путем Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице.

1. Средином прошле године урађен је надзор у општинама Нови Бечеј и Нови Кнежевац у вези обавезе **исписивања традиционалних назива градова, општина и насељених места утврђених од Националног савета мађарске националне мањине.** Наиме у једном дужем периоду у овим срединама, од надлежних органа локалне самоуправе, нису коришћени утврђени традиционални

називи насељених места. Контролним надзором утврђено је да је поступљено по наложеном а у општини Нови Бечеј ови називи исписани су и у свим насељеним местима.

У 2009. години на издата решења изјављена је једна жалба. Наиме "DDOR-Noví Sad" из Новог Сада, Заступништво у Ковачици изјавио је жалбу против решења Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице због како је наведено: погрешне примене материјалног права те погрешног и непотпуно утврђеног стања. Извршно веће АП Војводине, разматрајући наводе из жалбе, донело је решење којим се **жалба одбија као неоснована.**

Почетком године, пристигла је **пресуда Окружног суда у Новом Саду у управном спору са Јавним Предузећем "Железнице Србије"** за железничке станице у Суботици, Сенти, Бачкој Тополи, Врбасу и Кисачу, где је наложено да се поступи по решењима Секретаријата за прописе, управу и националне мањине. Наиме, у једном дужем временском периоду, у комуникацији и преписци о овим питањима, са Јавним Предузећем "Железнице Србије", резултати су били недовољни, спорадични или привремени. Најчешће није оспоравана потреба, исписивања на језицима и писмима који су у службеној употреби у појединим градовима и општинама. Оправдања и пролонгирања поступања по захтевима, најчешће су правдана трансформационим променама Железнице и недостатком финансијских средстава за те потребе. Извршен је надзор у 12 железничких станица. На основу непосредног увида и записника о извршеном редовном надзору над применом службене употребе језика и писама, по службеној дужности овлашћено лице донело је осам решења.

Решењем је наложено Железничкој станици Јавног Предузећа "Железнице Србије"

- да таблу са називом насељеног места, на улазу у зграду железничке станице испише и на језику и писму националне мањине који је у службеној употреби, у складу са одлуком, законом и статутом града или општине
- да се главна обавештења на перону и у просторијама железничке станице испишу и на језику и писму националне мањине који је у службеној употреби, у складу са одлуком, законом и статутом града или општине.

Благовремене, дозвољене и од овлашћених лица изјављене су жалбе. Покрајински секретар за прописе, управу и националне мањине, решавајући по жалбама Железнице Србије, донео је решења којим се свака појединачна **жалба о д б и ј а као неоснована.**

Примена цитираних законских одредби, које регулишу ову област у сваком случају није факултативна, већ обавезујућа за субјекте на које се односи, а избегавање њихове примене повлачи за собом одговарајуће санкције, које су и предвиђене цитираним прописима. Чињеница да Железница у овом тренутку није обезбедила одговарајућа финансијска средства за промену табли, није околност која би утицала на ослобађање од обавезе на примену законских одредби, већ би евентуално омогућила оптималан продужетак рока за поступање по налозима из решења.

Полазећи од права припадника националних мањина на употребу свог језика и писма и начина остваривања тог права утврђеног одредбама наведених прописа, Покрајински секретар је донео наведено решење.

У Окружном суду у Новом Саду Јавно предузеће "Железнице Србије" поднело је управну тужбу ради поништаја Решења, туженог Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице, наводећи углавном исте разлоге из претходних жалби.

У одговорима на тужбе, Покрајински секретаријат указује на регулативу из ове области и на нове захтеве тужитеља, те предлаже суду да **тужбе тужитеља одбије као неосноване.**

Окружни суд у Новом Саду у управном спору по тужби ЈП "Железнице Србије" из Београда, против решења Покрајинског Секретаријата за прописе, управу и националне мањине у Новом Саду, у предмету вршења надзора над применом закона и других прописа, којима се уређује службена употреба језика и писама, у нејавној седници већа одржане дана 14. 11.2008. године, **донео је појединачне пресуде у свим предметима којом се тужба одбија.**

Покренути су и актуализовани разговори са овлашћеним представницима и руководиоцима ЈП "Железнице Србије", везаних за испуњење обавеза поступања по решењима и правоснажним пресудама.

2. Као ресорном Секретаријату, из Кабинета председника Извршног већа АП Војводине достављен је захтев да се изврши анализа коришћења српског језика и ћириличног писма у АП Војводини њеним органима и службама, ради сагледавања стања и за евентуална полазишта предузимања одређених активности. У овире надлежности Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне заједнице на вршење надзора над применом прописа којима је регулисана службена употреба језика и писама у АП Војводини и стеченог искуства сачињена је: **Анализа остваривања права на службену употребу језика и писама а посебно српског језика и ћириличног писма у Аутономној Покрајини Војводини.**

Ово је био први пут, да се на надлежним органима и телима АП Војводине разматра ова анализа са становишта службене употребе српског језика и ћириличног писма. Јер остваривање службене употребе српског језика и ћириличног писма у АП Војводини редовно се сагледава на надлежним покрајинским органима и телима, приликом разматрања извештаја или информација о остваривању права на службену употребу језика и писама националних мањина у АП Војводини или извештаја о извршеном надзору над применом прописа о службеној употреби језика и писама у АП Војводини.

У оквиру вршења надзора, **редовно се контролише обавеза исписивања назива на српском језику и ћириличком писму** у складу са законом, одлуком и статутом локалне самоуправе. Посебно је сагледавано коришћење ћириличног писма у општинама где је статутом утврђена службена употреба српског језика и само ћириличног писма. У општинама Инђија, Ириг, Рума и Опово приметно је традиционално исписивање назива на ћириличком писму свих оних који су законом обавезни на ово исписивање.

Неисписивање на ћириличком писму, односно исписивање само на латиничком писму, утврђено је код новостворених објеката, продавница или фирми. Најчешће то су текстови о делатности, обавештења о радном времену и друга обавештења исписана на улазу у зграду фирме или продавнице. Издато је једанаест решења са налогом да се у одређеном року уочене неправилности отклоне. Контролним надзором утврђено је да је поступљено по решењу, сем у два случаја.

Захтеви за покретање прекршајног поступка поднети су за два случаја Општинском органу за прекршаје у Сремској Митровици против власника трговинских радњи – комисиона.

У оба случаја донета су решења у којим је **утврђена одговорност власника трговинских радњи – комисиона за учињени прекршај и кажњени су новчаном казнама**, у складу са Законом о службеној употреби језика и писма.

3.Извршен је надзор у **организационим јединицама** ван седишта која припадају Покрајинском секретаријату за здравство и социјалну политику, Покрајинском секретаријату за заштиту животне средине и одрживи развој и Покрајинском секретаријату за локалну самоуправу. Служба за опште и заједничке послове Извршног Већа АП Војводине, поставила је табле са називом ових органа, исписаних на језицима који су у службеној употреби по статусу града или општине у којој се налазе организационе јединице покрајинских секретаријата.

4.Приликом вршења надзора над применом службене употребе језика и писама у седишту саме општине извршен је **надзор и у појединим насељеним местима** где у израженијем броју живе припадници националних мањина. Приликом обилазака ових насељених места надзор је најчешће вршен у месној канцеларији, месној заједници, основној школи, дому здравља, дому културе и др. као и да је у складу са законом исписан назив насељеног места на путним правцима.

II

У претходним извештајима о извршеном надзору над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама констатована је **значајна активност према републичким органима, организацијама и институцијама**, чије подручне јединице на територији АП Војводине најчешће нису поштовале одредбе закона, одлука и статута општина о обавези исписивања назива и комуникације на језицима који су у службеној употреби на подручју њиховог деловања. Ови органи су најчешће смештени у згради скупштине општине или непосредној близини, што је целом питању давало посебно негативну димензију. Ова активност се према поменутиим органима, организацијама и институцијама наставила и у протеклом периоду. Уз стручну,

организациону и помоћ у превођењу потребног текста на језике националних мањина остварена је сарадња и координација у непосредној примени службене употребе језика и писама националних мањина у АП Војводини са овим органима и организацијама.

Потпуно нове табле са називом исписане у складу са законом, одлуком и статутима општина, постављене су у свим центрима и подручним јединицама републичких органа, организација и институција, пре свега Министарства финансија. Национална служба за запошљавање, Покрајински завод у Новом Саду обавестили су нас да су поставили нове вишејезичке табле са називом на територији АП Војводине. И у протеклом периоду настављени су покушаји веће сарадње на овим питањима са полицијским управама и полицијским станицама Министарства унутрашњих послова, посебно приликом издавање нових личних карата. У тим писмима и контактима или надзором, указивано је на потребу исписивања вишејезичких табли са називом, обавештења у шалтер-салама и пријемним канцеларијама, уверења и образаца у срединама где је то утврђено као обавеза. Вршен је надзор у судовима, тужилаштвима и општинским органима за прекршаје.

III

Секретаријат је, након доношења **Покрајинске скупштинске одлуке о ближем уређивању појединих питања службене употребе језика и писама националних мањина на територији АП Војводине** вршењем надзора, писменим комуникацијама или на други начин са надлежним у градовима и општинама у АП Војводини, редовно указивао на преостале обавезе из Одлуке. Посебно смо указали на одредбе члана 8, да ће се језик и писмо националне мањине увести у службену употребу у насељеном месту или месној заједници уколико проценат одређене националне мањине достиже 25% према резултатима последњег пописа становништва.

У сарадњи са Покрајинским Омбудсманом из канцеларије Покрајинског Омбудсмана послата су писма препоруке у оне градове и општине у којима се по овом основу треба увести језик и писмо у службену употребу у поједина насељених места.

Због непоступања по овој обавези покренут је поступак пред Уставним судом Србије за оцену уставности и законитости Статута општине Апатин у делу утврђивања језика и писама који су у службеној употреби у општини Апатин. На **основу Решења Уставног суда Србије**, на седници Скупштине општине донета је **Одлука о допуни Статута** општине Апатин, у члану 7. додат је став којим је прописано да је на подручју насељених места Купусина и Свилојево поред српског језика у службеној употреби и мађарски језик и писмо, а на подручју насељеног места Сонта и хрватски језик и писмо.

Након дужег периода, коначно је овој обавези удовољено крајем 2008. године и у градовима Сомбору и Панчеву.

Статутом Града Сомбора, на територији града, потврђена је службена употреба српског језика ћириличног и латиничког писма и мађарског

језика и писма, а у насељеним местима **Бачки Брег** и **Бачки Моноштор** утврђена је службена употреба још и хрватског језика и писма.

Статутом Града Панчева на територији града потврђена је службена употреба српског језика и ћириличног писма, а на територији појединих насељених места у службеној употреби су и језици и писма националних мањина:

- на територији насељеног места **Иваново** у службеној употреби су и бугарски језик и писмо и мађарски језик и писмо;

- на територији насељеног места **Банатско Ново Село** у службеној употреби је и румунски језик и писмо;

- на територији насељеног места **Јабука** у службеној употреби је и македонски језик и писмо;

- на територији насељеног места Панчева, катастарска општина **Војловица** у службеној употреби је мађарски језик и писмо.

Град Сремска Митровица по овој основи је још раније утврдила службену употребу хрватског језика и писма у насељеном месту **Стара Бингула**.

Овој обавези још нису удовољили: Општина Инђија за насељено место Сланкаменски Виногради, где је потребно увести у службену употребу словачки језик и писмо, **Општина Шид** за насељено место Сот, у службену употребу потребно је увести хрватски језик и писмо и **Општина Ириг** за насељена места Шатринци и Добродол где је потребно увести у службену употребу још и мађарски језик и писмо. У јуну и октобру са руководством у општинама Шид и Ириг, поновљени су разговори око обавезе увођења ових језика у службену употребу у овим срединама.

У члану 5. Одлуке утврђено је да подручјима на којима су у службеној употреби језици националних мањина **организације које пружају и наплаћују услуге грађанима** у области електропривреде, продаја природног гаса, комуналних услуга, поште и телеграфа, обезбеђују корисницима њихових услуга вишејезичке обрасце и рачуне.

Надзором је утврђено да се у појединим градовима и општинама (Суботица, Кањижа, Ада и Сента и др.) од стране ових предузећа издају рачуни и дају друга обавештења грађанима и на језику националне мањине који је у службеној употреби на њиховој територији. Ситуација је приметно боља у објектима ПТТ «Србија». Одговарајућа решења издата су појединим локалним комуналним службама са налозима да се почне са издавањем рачуна и обавештења на језицима који су у службеној употреби у тим срединама. Приметно је да се **на конкурс за расподелу средстава за ове намене**, све више јављају ове организације за суфинансирање трошкова за припрему и штампање ових рачуна.

IV

По указаној потреби или захтеву **давана су мишљења** у вези појединих питања која се јављају приликом примене службене употребе језика и писама националних мањина у АП Војводини. У овоме посебно је карактеристично обраћање појединаца који су у немогућности или имају проблема да остваре право на службену употребу језика и писама у срединама где живе. Ово се најчешће манифестује код исписивања личног имена, личних карата и пасошких исправа.

Настављена је пракса **организовања и учествовања на тематским разговорима** и саветовањима у вези остваривања права на службену употребу језика и писма. На овим сусретима из локалне самоуправе најчешће су учествовали представници општина а посебно начелник опште управе, матичари, представници правосудних органа, директори образовних установа где се настава изводи и на језику националне мањине као и представници других организација националних мањина на територији општине.

Са представницима **националних савета националних мањина** остварена је сарадња у функцији очувања или ширења захтева проистеклих из права на службену употребу језика и писама националних мањина у појединим градовима и општинама. То се првенствено односи у домену стечених права или новонасталих обавеза или иницијативама за обављање надзора из ове области у питањима неостваривања или оспоравања права.

Са **мађарским, словачким, румунским, русинским и хрватским националним саветима**, посебно се остварује сарадња из оквира утврђених обавеза давања мишљења за поједина питања када то спада у обавезу појединих националних савета (извештаја, информација и сл. из ове области). Са друге стране, Секретаријат је у циљу њиховог информисања и у том смислу поступања, редовно обавештавао о конкурсима за расподелу буџетских средстава органима и организацијама у АП Војводини, у чијем раду су у службеној употреби језици и писма националних мањина (јер је конкурсна документација урађена на тим језицима и писмима), као и о појединим питањима из актуалног стања у остваривању службене употребе језика и писама.

Расподела буџетских средстава органима и организацијама у АП Војводини у чијем раду су у службеној употреби језици и писма националних мањина

Први Конкурс за расподелу буџетских средстава у прошлој години, органима и организацијама у АП Војводини у чијем раду су у службеној употреби језици и писма националних мањина, за прво тромесечје расписан је 26.децембра 2008. године у износу од укупно: 3.500.000, динара. Конкурс је расписан на основу нове Одлуке о расподели буџетских средстава, Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне мањине, органима и организацијама у чијем раду су у службеној употреби језици и писма националних мањина у АП Војводини, за финансирање односно учешће у финансирању:

- оспособљавање запослених у органима и организацијама где се користе језиком националне мањине који је утврђен као језик у службеној употреби, а нарочито на радним местима на којима се остварује контакт са странкама (учешћем на курсевима, семинарима и другим начинима организованим у ту сврху) и за развој система електронске управе за рад у условима вишејезичности;
- трошкове израде и постављања табли са називом органа и организација, називом насељеног места на путним правцима, називом улица и тргова исписаних на језицима националних мањина који су у службеној употреби у граду, општини и насељеном месту и за штампање двојезичких или вишејезичких образаца као и за штампање службених гласила и других јавних публикација.

На конкурс су се могли пријавити искључиво: органи општине и града на територији АП Војводине, у којима је статутом утврђена службена употреба језика и писама националних мањина на целој територији општине или града или насељеним местима на њиховој територији; месне самоуправе на територији општина и градова; други органи, организације, службе и установе на територији општина и градова.

Висина средстава за расподелу утврђује се на основу следећих критеријума: број језика и писама који су у службеној употреби на целој територији града, општине или насељеног места; процентуално учешће припадника националних мањина чији су језици и писма у службеној употреби у укупном броју становништва; укупни материјални трошкови потребни за реализацију пројекта; постојање и других извора финансирања пројекта; континуитет у финансирању пројекта од стране Секретаријата или се средства траже први пут.

Укупно је поднето **96 захтева**, од тога 12 захтева није узето у разматрање процесних недостатака. Поступљено је по 84 захтева за расподелу. Након разматрања потпуних и благовремених пријава, извршена је расподела трансферних средстава. На основу Одлуке о расподели буџетских средстава Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне мањине органима

и организацијама у чијем раду су у службеној употреби језици и писма националних мањина.

Други Конкурс за расподелу буџетских средстава органима и организацијама у АП Војводини у чијем раду су у службеној употреби језици и писма националних мањина расписан је 20. јула 2009. године у укупном износу од: 5.350.000,00 динара, за исте намене и истим корисницима.

Укупно је поднето 121 захтев, од тога 18 захтева није узето у разматрање због неиспуњавања конкурсних услова. Поступљено је по 103 захтева за расподелу.

Овом приликом потребно је нагласити, да досадашњи начин припреме и поступања по конкурс, показује значај и допринос афирмацији вишејезичности у АП Војводини. Наиме, од самог почетка расписивања конкурса, текст конкурса са пријавама на конкурс ради се и објављује на: српском језику и ћириличком писму, затим на мађарском, словачком, хрватском, румунском и русинском језику и писму. Конкурсна документација се може преузети на тим језицима, са званичног сајта Секретаријата за прописе, управу и националне мањине, исто тако по примерак конкурсне документације се шаље у све градске и општинске управе у АП Војводини у којима је неки мањински језик у службеној употреби (од 45 у 39 управа), који даље шаљу у месне самоуправе на својој територији.

Текст конкурса се објављује и у мањинским листовима који излазе на овим језицима. О конкурс са документацијом се обавештавају национални савети Мађарске, Словачке, Хрватске, Румунске и Русинске националне заједнице на свом језику.

Конкурсне пријаве и документација на први конкурс расписан за ове намене, углавном је била на српском језику. У међувремену приметан је значајан напредак, тако да је на последњи конкурс више од половине пријава која је стигла из средина у којима је мађарски језик у службеној употреби пристигло је на мађарском језику а неколико пријава је пристигло на хрватском језику. Исто тако, приметан је повећан број извештаја (али само на мађарском језику и писму), о утрошеним средствима.

Показало се као веома значајно, да се на овај начин суфинансирањем појединих пројеката решавају конкретна питања службене употребе језика и писама у срединама где су језици и писма националних мањина у службеној употреби. **Приликом вршења надзора, редовно се непосредним увидом контролише сврха и намена утрошка средстава.**

ЗАВРШНЕ КОНСТАТАЦИЈЕ:

1. Учињен је значајан помак на свим сегментима остваривања права службене употребе језика и писама националних мањина у АП Војводини али и даље је присутан несклад између праксе и постојећих прописа из ове области.

2. Унапређењу стања у области службене употребе језика и писама, допринео је Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне заједнице путем суфинансирања пројеката усмерених ка унапређивању вишејезичности у градовима и општинама у АП Војводини у којима су језици и писма националних мањина у службеној употреби, јер је у прошлој години за ове намене било предвиђено скоро дупло више буџетских средстава за расподелу у односу на претходне године, осим у предпрошлој години.

3. Постојећи Закон о службеној употреби језика и писама је у највећем делу непрецизан и системски застарео, те је потребна његова хитна ревизија у складу са потребама праксе, која тражи нове и савременије начине регулисања питања службене употребе језика и писама националних мањина на овим просторима.

4. Потребно је нагласити, да се након једног дужег периода и у општинским управама Нови Бечеј и Нови Кнежевац започело са корићењем традиционалних назива насељених места, које је утврдио Национални савет мађарске националне мањине за ове локалне самоуправе. Иначе ови традиционални називи насељених места су се користили у свим другим приликама.

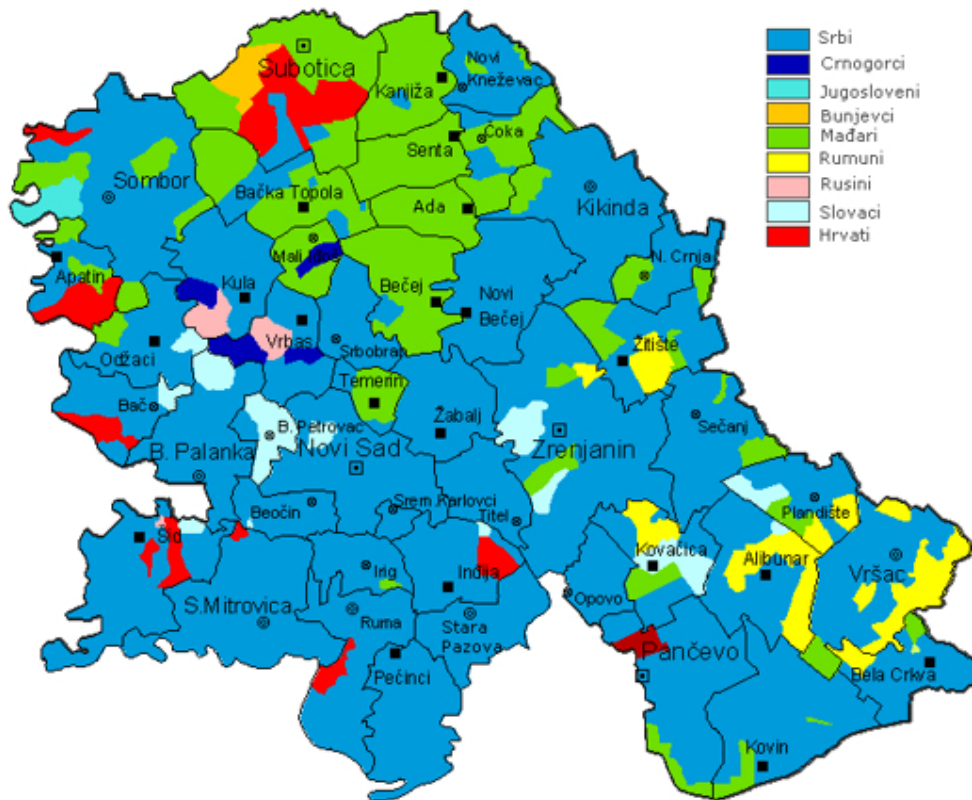
Влада АП Војводине је на 33. седници одржаној 9. јуна 2010. године размотрила и прихватила ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ НАДЗОРУ У 2009. ГОДИНИ, НАД ПРИМЕНОМ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ СЛУЖБЕНА УПОТРЕБА ЈЕЗИКА И ПИСАМА У АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ ВОЈВОДИНИ и донела следеће:

З а к љ у ч к е

1. Задужује се Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне заједнице да у даљем вршењу надзора над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама предузима мере ради што доследнијег остваривања права на употребу језика и писама који су у службеној употреби у раду органа и организација на територији Аутономне Покрајине Војводине.
2. Задужује се Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне заједнице да и даље обавештава Владу АП Војводине о вршењу надзора над применом прописа којима је регулисана службена употреба језика и писама.
3. Ивештај о извршеном надзору у 2009. години, над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама у Аутономној Покрајини Војводини ради информисања и предузимања мера, доставити Републичком Секретаријату за законодавство, Одбору за међунационалне односе и Министарству за људска и мањинска права.

JEZICI I PISMA U SLUŽBENOJ UPOTREBI U STATUTIMA GRADOVA I OPŠTINA NA TERITORIJI AUTONOMNE POKRAJNE VOJVODINE

Stanovništvo Vojvodine prema nacionalnoj pripadnosti

Službena upotreba jezika i pisma na teritoriji AP Vojvodine - tabelarni prikaz

Rb	Gradovi i opštine	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski	Slovački	Rumunski	Rusinski	Hrvatski	Češki
1	Ada	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
2	Alibunar	Srpski ćirilica	Srpski latinica		Slovački	Rumunski			
3	Apatin	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski*				Hrvatski*	
4	Bač	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski	Slovački				
5	Bački Petrovac	Srpski ćirilica	Srpski latinica		Slovački				
6	Bačka Palanka	Srpski ćirilica			Slovački				

7	Bačka Topola	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski	Slovački*		Rusinski*		
8	Bela Crkva	Srpski ćirilica		Mađarski		Rumunski			Češki
9	Beočin	Srpski ćirilica			Slovački*				
10	Bečej	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
11	Vrbas	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski			Rusinski		
12	Vršac	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski		Rumunski			
13	Žabalj	Srpski ćirilica					Rusinski		
14	Žitište	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski		Rumunski			
15	Zrenjanin	Srpski ćirilica		Mađarski	Slovački	Rumunski			
16	Indija	Srpski ćirilica							
17	Irig	Srpski ćirilica							
18	Kanjiža	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
19	Kikinda	Srpski ćirilica		Mađarski*					
20	Kovačica	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski	Slovački	Rumunski			
21	Kovin	Srpski ćirilica		Mađarski		Rumunski			
22	Kula	Srpski ćirilica		Mađarski			Rusinski		
23	Mali Idoš	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
24	Nova Crnja	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
25	Novi Bečej	Srpski ćirilica		Mađarski					
26	Novi Kneževac	Srpski ćirilica		Mađarski					
27	Novi Sad	Srpski ćirilica		Mađarski	Slovački		Rusinski		
28	Opovo	Srpski ćirilica							
29	Odžaci	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski	Slovački				
30	Pančevo	Srpski ćirilica		Mađarski*		Rumunski*	Bugarski*	Makedon*	

31	Pećinci	Srpski ćirilica							
32	Plandište	Srpski ćirilica		Mađarski	Slovački	Rumunski			
33	Ruma	Srpski ćirilica							
34	Senta	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
35	Sečanj	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski		Rumunski			
36	Sombor	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski				Hrvatski*	
37	Sremska Mitrovica	Srpski ćirilica						Hrvatski*	
38	Srbobran	Srpski ćirilica		Mađarski					
39	Sremski Karlovci	Srpski ćirilica	Srpski latinica						
40	Stara Pazova	Srpski ćirilica			Slovački*				
41	Subotica	Srpski ćirilica		Mađarski				Hrvatski	
42	Temerin	Srpski ćirilica		Mađarski					
43	Titel	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
44	Čoka	Srpski ćirilica	Srpski latinica	Mađarski					
45	Šid	Srpski ćirilica	Srpski latinica		Slovački		Rusinski		
	Svega	45	22	31	13	10	6	4	1

* U Gradu **Sremska Mitrovica** u naseljenom mestu Stara Bingula u službenoj upotrebi je hrvatski jezik i pismo.

*U Gradu **Somboru** u naseljenim mestima Bački Monoštor i Bački Breg utvrđena je službena upotreba hrvatskog jezika i pisma.

*U Gradu **Pančevu** na teritoriji pojedinih naseljenih mesta u službenoj upotrebi su jezici i pisma nacionalnih manjina i to: na teritoriji naseljenog mesta Ivanovo u službenoj upotrebi su i bugarski jezik i pismo i mađarski jezik i pismo; na teritoriji naseljenog mesta Banatsko Novo Selo u službenoj upotrebi je i rumunski jezik i pismo, na teritoriji naseljenog mesta Jabuka u službenoj upotrebi je i makedonski jezik i pismo; a na teritoriji naseljenog mesta Pančeva, katastarska opština Vojlovica u službenoj upotrebi je i mađarski jezik i pismo.

*U opštini **Apatin** u naseljenim mestima Kupusina i Svilojevo u službenoj upotrebi je mađarski jezik i pismo a u naseljenom mestu Sonta hrvatski jezik i pismo.

* U opštini **Bačka Topola** u naseljnom mestu Bajša u službenoj upotrebi je slovački jezik i pismo a u naseljnom mestu Novo Orahovo rusinski jezik i pismo.

* U opštini **Beočin** u naseljnom mestu Lug u službenoj upotrebi je i slovački jezik i pismo.

* U opštini **Stara Pazova** u naseljnom mestu Stara Pazova u službenoj upotrebi je i slovački jezik i pismo.

* U opštini **Kikinda** u naseljnim mestima: Banatska Topola, Kikinda, Rusko selo i Sajam u službenoj upotrebi je i mađarski jezik i pismo.

U 39 lokalnih samouprava u AP Vojvodini u službenoj upotrebi je jedan ili više jezika i pisama pripadnika nacionalne manjine, od toga u 31 lokalnoj samoupravi utvrđen je jedan ili više jezika pripadnika nacionalnih manjina na celoj teritoriji a u osam lokalnih samouprava samo u pojedinim naseljenim mestima.

Na teritoriji AP Vojvodine, **mađarski jezik i pismo** su u službenoj upotrebi u 31 lokalnoj samoupravi, **slovački** u 13, **rumunski** u deset, **rusinski** u šest, **hrvatski** u četiri, a **češki** jezik i pismo je u službenoj upotrebi u opštini Bela Crkva. U Gradu Pančevu u naseljenom mestu Ivanovo je još i **bugarski jezik** i pismo a u naseljenom mestu Jabuka je još i **makedonski jezik** i pismo, u službenoj upotrebi.

Ukupno **pet jezika i pisama** je u službenoj upotrebi u Gradu Pančevu u njegovim pojedinim naseljenim mestima, **četiri jezika i pisma** je u službenoj upotrebi u šest gradova i opština, **tri jezika i pisma** u 13 gradova i opština, a **dva jezika i pisma** su u službenoj upotrebi u 19 lokalnih samouprava u AP Vojvodini.

U **svim gradovima i opštinama** utvrđena je službena upotreba srpskog jezika i ćiriličkog pisma (45), a u 22 grada ili opštine još i latiničkog pisma.

U **6 opština utvrđena je službena upotreba samo srpskog jezika** (Indija, Irig, Opovo, Pećinci, Ruma i Sremski Karlovci), od toga u pet opština (Indija, Irig, Ruma i Opovo) utvrđena je službena upotreba srpskog jezika i samo ćiriličkog pisma.

Statutom AP Vojvodine utvrđeno je da, u organima i organizacijama AP Vojvodine u službenoj upotrebi su srpski jezik i ćiriličko pismo, mađarski, slovački, hrvatski, rumunski i rusinski jezik i njihova pisma, u skladu sa zakonom i pokrajinskom skupštinskom odlukom.

Primena latiničkog pisma srpskog jezika u organima i organizacijama AP Vojvodine urediće se pokrajinskom skupštinskom odlukom u skladu sa zakonom.

Novi Sad, aprila, 2010. godine

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
В Л А Д А
АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ
21000 НОВИ САД
Булевар Михајла Пупина 16
Број: 038-00021/2010
Дана: 9. јуна 2010. године

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРОПИСЕ, УПРАВУ И НАЦИОНАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Влада Аутономне Покрајине Војводине, на 33. седници одржаној 9. јуна 2010. године размотрила је и **п р и х в а т и л а** **ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ НАДЗОРУ У 2009. ГОДИНИ, НАД ПРИМЕНОМ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ СЛУЖБЕНА УПОТРЕБА ЈЕЗИКА И ПИСАМА У АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ ВОЈВОДИНИ** и донела следеће:

З А К Л Ћ У Ч К Е

1. Задужује се Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне заједнице да у даљем вршењу надзора над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама, предузима мере ради што доследнијег остваривања права на употребу језика и писама, који су у службеној употреби у раду органа и организација на територији Аутономне Покрајине Војводине.

2. Задужује се Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне заједнице да и даље обавештава Владу АП Војводине о вршењу надзора над применом прописа којима је регулисана службена употреба језика и писама.

3. Наведени Извештај доставити Републичком Секретаријату за законодавство и Министарству за људска и мањинска права, ради предузимања мера и Одбору за међунационалне односе Скупштине АП Војводине, ради информисања.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
СКУПШТИНА АП ВОЈВОДИНЕ

ОДБОР ЗА МЕЂУНАЦИОНАЛНЕ ОДНОСЕ

15 Број: 011-3/10
28. јун 2010. године.
НОВИ САД

ВЛАДИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

Одбор за међунационалне односе Скупштине АП Војводине, на седници одржаној 28. јуна 2010. године разматрао је

ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ НАДЗОРУ У 2009. ГОДИНИ, НАД ПРИМЕНОМ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ СЛУЖБЕНА УПОТРЕБА ЈЕЗИКА И ПИСАМА У АУТОНОМНОЈ ПОКРАЈИНИ ВОЈВОДИНИ са ЗАКЉУЧЦИМА

Уводно образложење Информације поднео је Мирослав Кухајда, саветник покрајинског секретара за прописе, управу и националне заједнице.

У уводном образложењу истакнуто је да службена употреба језика и писама у једној мултинационалној, мултикултуралној и мултиконфесионалној Аутономној Покрајини Војводини представља историјску, општу и трајну вредност која се различито испољава у појединим политичким временима. Дужност је свих покрајинских органа и организација да у оквиру својих права и дужности подстичу и помажу очување и развијање вишејезичности и културне баштине националних заједница које традиционално живе у АП Војводини. Посебно је истакнуто да се у даљем вршењу надзора над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама предузимају мере ради што доследнијег остваривања права на употребу језика и писама, који су у службеној употреби у раду органа и организација на територији АП Војводине.

Након образложења и претреса, Одбор је једногласно усвојио Извештај о извршеном надзору у 2009. години над применом прописа којима се уређује службена употреба језика и писама у Аутономној Покрајини Војводини.

**ПРЕДСЕДНИК ОДБОРА,
Шандор Јожеф, с.р.**

